

EHBO EN ZELFREDZAAMHEID

Het was al weer een paar weken na mijn vakantie dat ik verzocht werd om een artikeltje te schrijven voor uw blad. Onwillekeurig gingen mijn gedachten terug naar dat pittoreske en bijna verlaten dorpje in de Franse Ardeche. Tijdens een van mijn – niet meer zo lange – fietstochten kwam ik bij het uitrijden van 't betreffende dorp langs een op het eerste gezicht ernstige aanrijding tussen een personenbusje en een tractor.

Wat me direct opviel was het grote contrast: zo reed je door vrijwel verlaten dorpsstraatjes en ineens barstte het van de "hulpverleners": zeker een tien- tot vijftiental toevallige passanten, buurtbewoners en andere aanwezigen waren lang voor de professionals ter plaatse en hadden spontaan de hulpverlening in gang gezet. Dat deze spontaan op gang gekomen hulpverlening, in ons jargon zou men spreken van zelfredzaamheid, daadwerkelijk plaats vindt blijkt ook bevestigd te worden door uitgevoerde studies. Daarin wordt ook geconcludeerd dat een aantal veronderstellingen die wij in rampenbestrijdingsplannen opgenomen hebben, in de praktijk vaak heel anders verlopen. Zo is bekend dat lang niet alle slachtoffers naar ziekenhuizen vervoerd worden door ambulances, maar dat dit vaak op een alternatieve wijze gebeurt door omstanders.

Hieruit blijkt dat de zelfredzaamheid van de burger bij ongevallen en rampen niet onderschat mag worden. Een groot deel van de mensen zal in tijden van gevaar niet snel in paniek raken, maar zullen elkaar gaan helpen. In onze planvorming zullen we daar meer en meer rekening mee moeten gaan houden. Een bijkomend voordeel is dat er bij de hulpverleningsdiensten meer capaciteit vrij komt voor de mensen die echt professionele hulp nodig hebben. Dit signaal heeft ook de landelijke overheid bereikt en daar is men vorig jaar dan ook "voorzichtig" gestart met een voorlichtingscampagne over dit onderwerp. In een aantal "Postbus 51" spotjes

werd weer aandacht gevraagd om een soort "overlevingspakket" samen te stellen. Net als vergelijkbare campagnes tijdens de "Koude Oorlog" uit de jaren '50 en '60, kunnen we ze tot nu toe niet echt succesvol noemen.

Het is echter ook nog steeds "vreemd" dat wij als professionals nog zo weinig gebruik maken van deze beschikbare capaciteit, zeker als die capaciteit ook nog eens over een degelijke EHBO-opleiding zou beschikken... Sterker nog: vaak vindt men het maar "lastig" om met gedreven vrijwilligers van EHBO of Rode Kruis om te gaan en worden ze soms zelfs tijdens of na een hulpverlening door de "professionals" genegeerd. Met de steeds (weliswaar door wet- en regelgeving én beschikbare financiën noodgedwongen) selectievere inzetcriteria en verminderde -capaciteit, wordt het hoog tijd dat ook de professionele hulpverleningssector in gaat zien dat de zelfredzaamheid van burgers geen blok aan het been hoeft te zijn, maar zelfs in bepaalde omstandigheden een zegen kan zijn.

Voor de EHBO en het Rode Kruis betekent dit een kans die ze moeten grijpen: burgers motiveren om een EHBO-opleiding te volgen en ze op die manier nog "zelfredzamer" te maken. Als je er als vereniging dan ook nog in slaagt om een goede structuur neer te zetten en een vaste voet in de lokale gemeenschap kunt krijgen, liggen er wellicht weer kansen om een plaatsje te veroveren binnen het geheel van de rampenbestrijding. Ik denk hierbij onder meer aan de opvang en behandeling van de T3-slachtoffers op de plaats van het ongeval of calamiteit.

Met de EHBO-verenigingen in, en mét de gemeente Woensdrecht hebben we hierover al eens een brainstormsessie gehouden en proberen we er in de komende maanden een nadere invulling aan te geven.

Ton Wouterse